

SANKCE ZA PORUŠENÍ POVINNOSTI ZACHOVÁVAT MLČENLIVOST VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ

MARTA MÜLLEROVÁ

Masarykova univerzita, Právnická fakulta, Česká republika

Abstract in original language

Príspevok je zaměřen na oblast správněprávní a trestněprávní odpovědnosti za porušení povinnosti zachovávat mlčenlivost ve veřejné správě. Právní úprava povinnosti zachovávat mlčenlivost včetně odpovědnosti za její porušení je velmi roztříštěná a nesourodá. Předkládaný příspěvek se proto pokouší o shrnutí rozebírané problematiky a nabízí přehled typů deliktů, podmínek odpovědnosti a druhů sankcí, které lze za porušení povinné mlčenlivosti uložit.

Key words in original language

Povinnost zachovávat mlčenlivost; správněprávní a trestněprávní odpovědnost; sankce.

Abstract

The contribution deals with administrative and criminal responsibility for breach of obligation to maintain confidentiality in public administration. This contribution tries to summarize kinds of delicts, statutory conditions of responsibility and kinds of penalties for breach of obligation to maintain confidentiality in very inconsistent legal regulation.

Key words

Obligation to maintain confidentiality; administrative and criminal responsibility; penalties.

1. Úvodem

Povinnost zachovávat mlčenlivost ve veřejné správě je možné vymezit jako zákonem stanovenou povinnost fyzické osoby uchovat v tajnosti takové informace a údaje, jejichž neoprávněné poskytnutí je způsobilé ohrozit či poškodit práva a chráněné zájmy fyzických nebo právnických osob či zájmy státu, k jejichž ochraně byla povinná mlčenlivost uložena.

Charakteristickou vlastností informací a údajů, které jsou povinnou mlčenlivostí chráněny, je jejich výjimečnost zaručující jejich nositeli určité výsadní postavení.¹ Tato výhoda a výjimečné postavení však může být

---

¹ Toto výsadní postavení může spočívat např. v soukromí fyzické osoby, v postavení právnické osoby v hospodářské soutěži, v zachování bezpečnosti státu apod.

uplatňována pouze v situaci, kdy nositel daných chráněných informací je současně jejich výlučným nositelem nebo existuje-li pouze omezený okruh dalších osob, které mají k chráněné informaci přístup. V procesu všeobecné výměny informací tak vzniká potřeba takové informace a údaje z této výměny vyloučit a omezit tak širokému okruhu osob volný přístup k nim. Ztráta výsadního postavení a poskytnutí chráněných informací širokému okruhu nepovolaných osob je vždy chápána jako nebezpečí ohrožující či přímo poškozující kvalitu existence nositele těchto informací, tj. fyzické osoby, právnické osoby či státu, neboť nepovolaná osoba, která získala tyto informace k dispozici, je může použít proti těm, v jejichž zájmu bylo dané informace utajit.²

Základním znakem povinnosti zachovávat mlčenlivost ve veřejné správě je její vazba na příslušnou fyzickou osobu. Tato osoba disponuje s určitými chráněnými informacemi a údaji, na jejichž utajení mají jednotlivci či stát vážný zájem, a s nimiž se seznámila zpravidla v souvislosti s výkonem svého zaměstnání, povolání, funkce, nebo z jiného titulu, např. jako účastník správního řízení.³ Povinnost mlčenlivosti pak takovou fyzickou osobu zavazuje v soukromém i úředním styku k jednání, které zaručí ochranu těchto informací a údajů před jejich neoprávněným šířením. I když se povinná osoba s chráněnými údaji seznámila při výkonu svých úředních kompetencí, ochrana vyplývající z právní úpravy mlčenlivosti je širší a zavazuje povinnou fyzickou osobu zachovávat mlčenlivost nejen v úředním životě, ale i v životě soukromém, a to i po dobu, kdy již ukončila příslušný pracovní či služební poměr.⁴

Právní úprava povinnosti zachovávat mlčenlivost včetně odpovědnosti a sankcí za její porušení je velmi rozšířená. Právní řád České republiky obsahuje několik desítek právních předpisů upravujících tento ochranný institut v různých oblastech činnosti veřejné správy.

S ohledem na zmíněnou nesourodost právní úpravy odpovědnosti i druhů sankcí za porušení povinné mlčenlivosti se předkládaný příspěvek pokouší o přehledné shrnutí rozebírané problematiky. První část příspěvku je věnována typům deliktů, jejichž skutkové podstaty mohou být nediskrétním chováním fyzických osob ve veřejné správě naplněny, a podmínkám vzniku správněprávní či trestněprávní odpovědnosti za ně, druhá část pak nabízí přehled druhů sankčních nástrojů, které lze za porušení povinnosti zachovávat mlčenlivost uložit.

---

² MUSIL, R.: Ochrana utajovaných skutečností. Praha : Eurounion, 2001, s. 18.

³ MATES, P.: Ochrana soukromí ve správním právu. Praha : Linde, 2006, s. 258

⁴ BREJCHA, A.: Právo na informace a povinnost mlčenlivosti v českém právním řádu. Praha : CODEX Bohemia, 1998, s. 99-100.

2. Přestupky

Jednání fyzické osoby, jímž byla neoprávněným subjektům dána k dispozici chráněná informace a porušena tak povinnost zachovávat mlčenlivost, může v prvé řadě naplnit skutkovou podstatu přestupku.

Přestupkem, jak jej obecně vymezuje ustanovení § 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „přestupkový zákon“), je vždy zaviněné jednání fyzické osoby, jež porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti, je za přestupek výslovně označeno v zákoně a zároveň nejde o jiný správní delikt nebo trestný čin.⁵

Subjekty přestupků spočívajících v porušení zákonem stanovené povinnosti zachovávat mlčenlivost vymezují jednotlivé zákony různým způsobem. Zpravidla přitom vycházejí z okruhu subjektů, jimž daný právní předpis povinnost zachovávat mlčenlivost přímo ukládá. Pachatelem takových přestupků tak v některých případech může být jakákoli fyzická osoba disponující s určitými chráněnými informacemi a údaji. Některé právní předpisy pak naopak postihují nediskrétní jednání pouze zaměstnanců příslušného orgánu veřejné správy.

Porušení povinnosti zachovávat mlčenlivost ve veřejné správě může být kvalifikováno jako přestupek například zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně osobních údajů“). Podle ustanovení § 44 odst. 1 tohoto zákona nejsou za porušení povinné mlčenlivosti stíháni pouze zaměstnanci správců nebo zpracovatelů osobních údajů, ale také jakákoli fyzická osoba, která pro správce nebo zpracovatele osobních údajů vykonává činnosti na základě dohody nebo která v rámci plnění zvláštním zákonem stanovených povinností či oprávnění přichází u správce nebo zpracovatele s osobními údaji do styku. Takovou osobou může být např. soudní znalec, svědek, auditor apod.

Také zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále je „zákon o Policii ČR“) stíhá pro přestupek porušení mlčenlivosti nejen policistu, zaměstnance policie, inspektora nebo zaměstnance inspekce, kteří jsou povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, se kterými se seznámili při plnění svých úkolů nebo v souvislosti s nimi, ale zároveň každého, koho tyto osoby požádají o

---

⁵ Petr Průcha označuje přestupky jako správní delikty pojmenované a kodifikované, neboť jsou vymezeny a pojmenovány jako správní delikty svého druhu, zatímco u jiných správních deliktů pojmové vymezení zpravidla chybí. Převážná část právní úpravy přestupků je pak upravena v uceleném právním předpise, jímž je přestupkový zákon. Více viz PRŮCHA, P.: Správní právo : obecná část. Brno : Doplněk, 2007, s. 388.

poskytnutí pomoci, a kdo je rovněž povinen zachovat skutečnosti, o nichž se při poskytování dané pomoci dozvěděl, v utajení.⁶

Každou fyzickou osobu, která poruší povinnost zachovávat mlčenlivost postihuje za přešupek rovněž zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně utajovaných informací“).⁷ Podmínkou vzniku odpovědnosti fyzické osoby za přešupek podle tohoto zákona je skutečnost, že dotyčná fyzická osoba disponuje s utajovanou informací ve smyslu ustanovení § 2 písm. a) zákona o ochraně utajovaných informací a porušila povinnost zachovávat mlčenlivost právě o ní.

Příkladem právního předpisu, který povinnost mlčenlivosti ukládá pouze zaměstnancům příslušného správního orgánu je zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „archivní zákon“).⁸ Porušení povinnosti zachovávat mlčenlivost zaměstnanci správních úřadů na úseku archivnictví a spisové služby pak archivní zákon stíhá jako přešupek podle ustanovení § 73 odst. 2 zákona.

3. Jiné správní delikty fyzických osob

Některé právní předpisy upravující činnost veřejné správy postihují porušení povinnosti zachovávat mlčenlivost jako tzv. jiný správní delikt fyzické osoby. Za jednání naplňující skutkovou podstatu jiných správních deliktů jsou často postihováni pracovníci organizací, vůči nimž vykonává veřejná správa svou kontrolní činnost.⁹

Příkladem může být zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „herní zákon“). Pachatelem jiného správního deliktu fyzické osoby spočívajícího v porušení mlčenlivosti o sázejících osobách a jejich účasti na hře může být jednak provozovatel loterie, ale také jeho zaměstnanci a další osoby, které jsou k provozovateli v jiném obdobném poměru a zaměstnanci dozorových orgánů, tj. zaměstnanci Ministerstva financí a dalších správních orgánů vykonávajících státní dozor podle ustanovení § 46 herního zákona.¹⁰

Jiným správním deliktem fyzické osoby je rovněž porušení povinné mlčenlivosti zaměstnanci orgánů sociálního zabezpečení či zaměstnanci

---

⁶ Ustanovení § 101 odst. 1 písm. c) a ustanovení § 115 zákona o Policii ČR.

⁷ Ustanovení § 65 odst. 2 a ustanovení § 148 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně utajovaných informací.

⁸ Ustanovení § 14 archivního zákona.

⁹ PRŮCHA, P.: Správní právo : obecná část. Brno : Doplněk, 2007, s. 408.

¹⁰ Ustanovení § 46b herního zákona.

zaměstnavatelů o skutečnostech, se kterými se seznámili při plnění úkolů v oblasti sociálního zabezpečení podle zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o organizaci soc. zabezpečení“). Tento zákon jako jiný správní delikt stíhá rovněž porušení mlčenlivosti fyzickou osobou přizvanou k jednání posudkových komisí ministerstva a lékařů okresních správ sociálního zabezpečení nebo osobou, která byla zúčastněna na řízení ve věcech důchodového pojištění, ale zároveň není účastníkem řízení nebo zaměstnancem orgánu sociálního zabezpečení.¹¹

Jako jiný správní delikt fyzické osoby postihuje nediskrétní jednání pracovníků správce daně, nebo osob, které se jakkoli účastnily daňového řízení (např. svědci) také zákon č. 337/1992 Sb., o správně daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o správě daní“).¹² Nový daňový řád (zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád) stíhá stejné jednání již jako přestupek.¹³

4. Disciplinární delikty

Porušení povinné mlčenlivosti osobami působícími ve státní službě a v organizacích zájmové nebo profesní samosprávy může být postiženo také jako delikt disciplinární. Význam tohoto druhu správněprávní odpovědnosti spočívá zejména v zájmu na fungování činnosti orgánů veřejné správy a jejích vnitro-organizačních vztahů a dodržování pravidel vyplývajících ze služebního, členského nebo obdobného vztahu. Pro disciplinární delikty je rovněž charakteristické, že namísto vlastního vymezení skutkových podstat často odkazují na služební či členské povinnosti stanovené v příslušných právních předpisech.¹⁴

Tak je tomu například v zákoně č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů“), který vymezuje tzv. kázeňský přestupek jako zaviněné jednání, které porušuje služební povinnost, ale nejde o trestný čin nebo o jednání, které má znaky přestupku nebo jiného správního deliktu.¹⁵ Jednou z povinností příslušníků bezpečnostních sborů je také povinnost zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se příslušník dozvěděl při výkonu své služby, jak stanoví ustanovení § 45 odst. 1 písm.c) tohoto zákona.

---

¹¹ Ustanovení § 14 a ustanovení §§121-122a zákona o organizaci soc. zabezpečení.

¹² Ustanovení § 25 zákona o správě daní.

¹³ Ustanovení § 246 daňového řádu.

¹⁴ MATES, P.: Ochrana soukromí ve správním právu. Praha : Linde, 2006, s. 302.

¹⁵ Ustanovení § 50 odst. 1 zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Disciplinárního přestupku spočívajícího v porušení zákonem uložené povinnosti zachovávat mlčenlivost se mohou dopustit také členové České advokátní komory. Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o advokacii“) opět neobsahuje konkrétní skutkovou podstatu disciplinárního deliktu porušení povinné mlčenlivosti, ale odkazuje na povinnosti advokátů a advokátních koncipientů stanovených tímto zákonem nebo jiným předpisem.¹⁶

Obdobným způsobem je stanovena také disciplinární odpovědnost za porušení povinnosti zachovávat mlčenlivost například notářů nebo daňových poradců.¹⁷

V souvislosti s odpovědností za porušení mlčenlivosti členů profesních samospráv lze zmínit, že povinností zachovávat mlčenlivost jsou vázáni i další jejich zaměstnanci. Porušení této povinnosti není však postihováno jako kázeňský přestupek, ale lze na něj vztáhnout již zmíněné ustanovení § 44 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů nebo ustanovení § 46 odst. 1 obecného přestupkového zákona, podle něž je přestupkem porušení i jiných povinností, jestliže jsou stanoveny zvláštními právními předpisy. Tato ustanovení lze rovněž aplikovat na porušení povinnosti mlčenlivosti bývalými členy profesních komor nebo bývalými zaměstnanci.¹⁸

5. Trestné činy

Vedle skutkových podstat správněprávních deliktů upravených v právních předpisech zaměřených na oblasti činnosti veřejné správy naplňuje jednání fyzické osoby, jímž byla porušena zákonem uložená povinnost zachovávat mlčenlivost ve veřejné správě rovněž skutkovou podstatu některých trestných činů podle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů („dále jen „trestní zákoník“). Hodnotami chráněnými trestními předpisy, které mohou být porušením povinnosti mlčenlivosti ohroženy nebo poškozeny, jsou zejména soukromí osob a bezpečnost státu.

Příkladem trestného činu, jehož skutková podstata může být porušením mlčenlivosti ve veřejné správě naplněna, je trestný čin podle ustanovení § 180 trestního zákoníku, tj. neoprávněné nakládání s osobními údaji. V souvislosti s porušením povinnosti zachovávat mlčenlivost přichází v úvahu aplikace ustanovení odstavce druhého, které stanoví, že odnětím

---

¹⁶ Povinnost zachovávat mlčenlivost advokátů o všech skutečnostech, které se dověděli v souvislosti s poskytováním právních služeb je zakotvena v ustanovení § 21 zákona o advokacii.

¹⁷ Ustanovení § 48 zákona č. 358/1992 Sb., notářský řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "notářský řád").

ustanovení § 12 zákona č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o daňovém poradenství")

¹⁸ MATES, P.: Ochrana soukromí ve správním právu. Praha : Linde, 2006, s. 304.

svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti bude potrestán kdo, byť i z nedbalosti, poruší státem uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti tím, že neoprávněně zveřejní, sdělí nebo zpřístupní třetí osobě osobní údaje získané v souvislosti s výkonem svého povolání, zaměstnání nebo funkce, a způsobí tím vážnou újmu na právech nebo oprávněných zájmech osoby, jíž se osobní údaje týkají. Podmínkou naplnění skutkové podstaty dle § 180 odst. 2 trestního zákoníku je porušení státem uložené nebo uznané povinnosti mlčenlivosti. Tento pojem trestní zákoník přímo vymezuje, a to v ustanovení § 124 jako mlčenlivost, která je uložena nebo uznána jiným právním předpisem. Pachatelem tohoto trestného činu může být kdokoli. Zpravidla půjde o fyzickou osobu, která v rámci výkonu svého povolání, zaměstnání nebo funkce přichází do styku s osobními údaji, může to být však také osoba jiná, která se například s osobními údaji seznámila zcela náhodně.¹⁹ Podstatná je rovněž skutečnost, že jednání naplňující skutkovou podstatu uvedeného trestného činu je vždy vázána na způsobení vážné újmy na právech nebo oprávněných zájmech osoby, jíž se osobní údaje týkají.

Vedle trestného činu neoprávněného nakládání s osobními údaji může porušení povinnosti zachovávat mlčenlivost ve veřejné správě naplnit také například skutkovou podstatu trestných činů podle ustanovení §§ 316, 317 a 318 trestního zákoníku, tj. trestných činů vyzvědačství, ohrožení utajované informace a ohrožení utajované informace z nedbalosti. Všechny tři zmíněné skutkové podstaty postihují neoprávněné nakládání s utajovanou informací vymezenou podle již zmíněného zákona o ochraně utajovaných informací a jejím vyjádřením nepovolání osobě. Zájmem, který je v těchto případech chráněn je vždy bezpečnost České republiky, cizího státu nebo mezinárodních organizací.

6. Druhy sankcí ukládaných za porušení povinnosti zachovávat mlčenlivost ve veřejné správě

Různorodosti deliktů a podmínek vzniku odpovědnosti odpovídá také rozmanitost druhů sankcí, které lze za porušení povinnosti zachovávat mlčenlivost uložit. Nejčastěji ukládanou sankcí za porušení mlčenlivosti je pokuta, jejíž výše se však s ohledem na vážnost možného ohrožení či poškození chráněných zájmů v jednotlivých právních předpisech značně různí.

Jednu z nejnižších pokut umožňuje uložit zákon o Policii České republiky, a to v maximální výši 5 000 Kč²⁰. Naopak například zákon č.253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, stanoví za porušení povinnosti

---

¹⁹ ŠÁMAL, P.: Trestní zákoník : komentář II § 140-421. Praha : C.H. Beck, 2010, s. 1612.

²⁰ Ustanovení § 101 odst. 3 zákona o Policii ČR.

zachovávat mlčenlivost pokutu do 1 000 000 Kč²¹ a zákon o ochraně utajovaných informací pak pokutu až do 5 000 000 Kč²². K nižším sankcím přistupuje rovněž archivní zákon, který dává možnost uložit pokutu za porušení povinnosti zachovávat mlčenlivost do výše 50 000 Kč²³, nebo obecný přestupkový zákon, podle něž lze za porušení jiných povinností stanovených zvláštními právními předpisy uložit pokutu ve výši do 30 000 Kč.²⁴ Vyšší pokuty pak přicházejí v úvahu například při porušení povinnosti zachovávat mlčenlivost podle zákona o ochraně osobních údajů (do 100 000 Kč)²⁵, zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů (do 200 000 Kč)²⁶, zákona o organizaci soc. zabezpečení (do 250 000 Kč)²⁷ či zákona o správě daní (do 500 000 Kč)²⁸. Se stejnou maximální výší pokuty počítá také nový daňový řád.

Rozmanité jsou rovněž sankce, které lze ukládat za spáchání disciplinárních deliktů. Zpravidla se v jednotlivých právních předpisech pohybují v rozmezí od morálních kárných trestů po sankce zákazu činnosti.

Jako nejnižší, morální sankci za porušení služebních či členských povinností stanoví jednotlivé právní předpisy zpravidla napomenutí. S touto sankcí počítá například zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů²⁹, ale také příslušní předpisy upravující činnost profesních samospráv, tj. například notářský řád³⁰, zákon o daňovém poradenství³¹ nebo zákon o advokacii³², který kromě písemného napomenutí stanoví jako vyšší morální sankci napomenutí veřejné. Morální sankcí je rovněž důtka ukládaná například na základě zákona č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře,

---

²¹ Ustanovení § 43 odst. 5 zákona č.253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů.

²² Ustanovení § 148 odst. 2 zákona o ochraně utajovaných skutečností.

²³ Ustanovení § 73 odst. 7 písm. c) archivního zákona.

²⁴ Ustanovení § 46 odst. 3 přestupkového zákona.

²⁵ Ustanovení § 44 odst. 4 zákona o ochraně osobních údajů.

²⁶ Ustanovení § 25 odst. 2 zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.

²⁷ Ustanovení § 122 a 122a zákona o organizaci soc. zabezpečení.

²⁸ Ustanovení § 25 odst. 2 zákona o správě daní a ustanovení § 246 odst. 2 daňového řádu.

²⁹ Ustanovení § 51 zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

³⁰ Ustanovení § 48 notářského řádu.

³¹ Ustanovení § 12 zákona o daňovém poradenství.

³² Ustanovení § 32 zákona o advokacii.

České stomatologické komoře a České lékárnické komoře, ve znění pozdějších předpisů³³.

Vedle napomenutí lze za disciplinární přestupek podle některých služebních právních předpisů uložit sankci odnětí služební medaile, nebo odnětí služební hodnosti. Postih spojený s uložením těchto sankcí přichází v úvahu například podle zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

Další skupinou kárných trestů, kterými lze postihnout disciplinární přestupky spočívající v porušení povinné mlčenlivosti, jsou tresty majetkové. Mezi ně patří zejména pokuta. Příkladem právního předpisu, který umožňuje uložit jako kárný trest pokutu, a to do výše až stonásobku minimální měsíční mzdy stanovené zvláštním předpisem, je zákon o advokacii. Vedle pokuty lze do skupiny majetkových disciplinárních sankcí zařadit také snížení základního mzdového tarifu, nebo propadnutí věci, ze kterými počítá opět zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

Za nejpřísnější disciplinární sankci lze považovat zákaz činnosti. Vedle úplného zákazu činnosti, který je například v podmínkách zákona o advokacii představován vyškrtnutím ze seznamu advokátů nebo v podmínkách notářského řádu odvoláním notáře či odvolání notářského kandidáta ze zastupování, umožňují některé právní předpisy uložit disciplinární sankci v podobě dočasného zákazu činnosti. Příkladem může být dočasný zákaz výkonu advokacie uložený na dobu od šesti měsíců do tří let, nebo pozastavení výkonu daňového poradenství až na dobu jednoho roku.

Pachatelům trestných činů spočívajících v porušení povinné mlčenlivosti pak může být uložena zejména sankce odnětí svobody, a to v různé délce trvání. Například za trestný čin neoprávněného nakládání s osobními údaji lze uložit trest odnětí svobody v délce až tří let, v případě kvalifikované skutkové podstaty obsažené v odstavci 3 ustanovení § 180 trestního zákoníku v délce od jednoho roku do pěti let. Pachateli, který způsobil porušením povinné mlčenlivosti škodu velkého rozsahu, nebo který takovým způsobem jednal v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu lze pak uložit trest odnětí svobody v rozmezí od tří do osmi let. Na přísnější sankce pamatuje trestní zákoník v případě trestného činu vyzvědačství, kde dolní hranici trestu odnětí svobody u základní skutkové podstaty je nastavuje na dva roky a u kvalifikované skutkové podstaty uvedené v odstavci čtvrtém ustanovení § 316 připouští potrestání odnětím svobody na dvanáct až dvacet let nebo výjimečným trestem.

---

³³ Ustanovení § 13 zákona č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře, ve znění pozdějších předpisů

V některých případech jsou přímo u skutkových podstat uvedeny rovněž různé alternativní tresty, které je možné za porušení povinnosti uložit. příkladem může být trestný čin neoprávněného nakládání s osobními údaji, který lze potrestat zákazem činnosti, nebo v případě kvalifikované skutkové podstaty uvedené v ustanovení § 180 odst. 3 také peněžitým trestem. Ze zákazem činnosti počítá trestní zákoník také v případě spáchání trestných činů ohrožení utajované a ohrožení utajované informace z nedbalosti.

Literature:

- BREJCHA, A.: Právo na informace a povinnost mlčenlivosti v českém právním řádu. Praha : CODEX Bohemia, 1998, 288 s., ISBN 8085963477.
- JURNÍKOVÁ, J. a kol.: Správní právo : zvláštní část. Brno : Masarykova univerzita, 2009, 399 s., ISBN 9788021048478.
- MATES, P.: Ochrana soukromí ve správním právu. Praha : Linde, 2006, 313 s., ISBN 2588072015893.
- MUSIL, R.: Ochrana utajovaných skutečností. Praha : Eurounion, 2001, 379 s., ISBN 8085858932.
- PRŮCHA, P.: Správní právo : obecná část. Brno : Doplněk, 2007, 418 s. ISBN 9788072392070.
- ŠÁMAL, P.: Trestní zákoník : komentář II § 140-421. Praha : C.H. Beck, 2010, s. 1289-3285, ISBN 9788074001789.

Contact – email

134581@mail.muni.cz